

Van huis uit schijnen de meeste doopsgezinden progressief dan wel liberaal – of een combinatie daarvan – te stemmen. Wie een rondje langs de doperse velden maakt stuit veelal op mensen die bewust en overtuigd hun keuze maken.

Doopsgezind stemmen?

tekst Martin Maassen – achtergrondfoto Johan Tempelaar

De verkiezingstijd is bij uitstek een moment om die zelfbewustheid tegen het licht te houden. De stelling dat politici geen boeken lezen, laat staan schrijven, is in de afgelopen maanden flink gelogenstraft. In korte tijd verscheen er een hausse aan boeken van politieke kopstukken.

Empathie

GroenLinks-leider Jesse Klaver schreef als vervolg op *De mythe van het economisme* een essay over *De empathische samenleving*: 'We moeten weer een manier vinden om met elkaar te praten in plaats van tegen elkaar te schreeuwen.' Klaver gebruikt metaforen als Monsieur Cannibale in de Efteling en de verstopeitjes van de Hema om ogenschijnlijk onwrikbare zekerheden aan de kaak te stellen. Tegenover het denken in 'parallele werelden' stelt Klaver opnieuw het *kassian* van zijn Indische oma: een combinatie van medeleven en inlevingsvermogen. Hij houdt bovendien een pleidooi voor een Onafhankelijkheidsdag. Die zou op de datum moeten zijn van de Acte

van Verlatinghe uit 1581, het startpunt van de Republiek en onze latere representatieve democratie. Met de Acte van Verlatinghe markeerde Nederland immers zijn onafhankelijk ten opzichte van de Spaanse overheerser.

Optimisme

Ook voor D66-voorman Alexander Pechtold staat dit Plakkaat van Verlatinghe symbool voor de typisch Nederlandse strijd voor vrijheidsrechten. Waar Klaver in zijn essay kiest voor een empathische samenleving, gaat Pechtold in zijn boek *Optimist in de politiek* voor een open samenleving, in navolging van de Oostenrijkse sociaal-filosoof Karl Popper. Een samenleving waarin onderwijs, Europa en democratisch elan centraal staan. Pechtold gebruikt de metafoor van het 'schip van staat' uit een verkiezingsposter van de Vrijzinnig-Democratische Bond in 1922. Dat schip 'houdt koers!' door rechtuit te laveren tussen de rotsen van 'reactie' en 'revolutie'. Waar Klaver in zijn essay vooral waarden met

elkaar confronteert, mondt Pechtolds betoog vaak iets te snel uit in het bewieroken van de eigen D66-prestaties.

Moralisme

CDA-leider Sybrand Buma schreef een boek *Tegen het cynisme*. Net als bij Pechtold is er veel ruimte voor schetsen van de geschiedenis. Buma pleit voor een 'nieuwe moraal in de politiek', die intrigerend genoeg vooral door de overheid moet worden afgedwongen. Er moet 'een sterkere samenleving' komen door bijvoorbeeld de maatschappelijke dienstplicht voor jongeren in te voeren. De 'dreiging van buiten' leidt bij Buma tot een strijd tegen cynisme. Opmerkelijk.

Naast die van Klaver, Pechtold en Buma zijn ook de pennenvruchten van Marianne Thieme (Partij voor de Dieren) en vvd-senator Sybe Schaap opvallend. Thieme schreef samen met prof. Ewald Engelen het doorwrochte pleidooi *De kanarie in de kolenmijn* tegen 'het fossiele denken'. En Schaap schreef een boeiende, maar niet al te makkelijke filosofische analyse over de teloorgang van de rechtsstaat en het gevaar van de pvv. <<